

zóó voorstelde en plaatste, dat het den beschouwer aanstonds in het oog viel, is niet meer dan verklaarbaar.

Michel van Coxcie werd in 1499 te Mechelen geboren. Hij ging eerst bij zijnen vader en later bij Bernard van Orley in de school. Langen tijd vertoefde hij in Italië, waar Vasari hem in 1532 te Rome kende. Hij kopieerde daar veel de werken van Raphael Sanzio en eigende zich diens stijl zoozeer aan, dat men hem later den bijnaam van *Vlaamschen Raphael* gaf. Frans I stelde vergeefsche pogingen in het werk hem over te halen zich te Parijs te vestigen. Philips II benoemde hem tot zijnen hofschilder. Hij vervaardigde verschillende werken voor dezen vorst en kopieerde voor hem o. a. het beroemde Gentsche altaarstuk der gebroeders van Eyck. Twee jaren besteedde hij hieraan en ontving van Philips voor dit werk 2000 dukaten; een buitengewoon hoog bedrag voor dien tijd en een bewijs er voor, hoe hoog het werk van dezen meester toen gewaardeerd werd.

Michel van Coxcie bereikte eenen hoogen ouderdom. Hij overleed te Antwerpen den 5^{den} Maart 1592 aan de gevolgen van eenen val. Carel van Mander verhaalt ons, dat hij „tot grooten rijkdom kwam, hebbende binnen Mechelen „drie heerlijke, schoone huizen of paleizen. Hij was wonder zoet en vloeiend „in zijn schilderen, net en zuiver in sieraden, gevende eenige vrouwbeelden „een groote welstand. Heel overvloedig van ordonnantie was hij niet en behield „zich ook wel met de Italiaansche dingen, weshalve hij niet wel tevreden „was met Jeroom Cock, toen deze in print uitbracht de school van Raphael. „Hij had een manier, als hij wat beschonken was, de muren te bekrabbelen, „was ook snel van geest en behendig iemand dapper antwoord of een streek „metter tonge te geven.”

Coxcie leefde in een zeer bewogen tijd.

Philips II wilde geene kettters tot onderdanen. Te vuur en te zwaard zou hij de hervorming in de Nederlanden tegen gaan. Geen wonder dat over niets anders werd gesproken, aan niets anders gedacht dan aan de plakaten en de inquisitie. Waar het mocht zijn, op de straat, in den winkel, in de herberg, op het veld; — op de markt, in de kerk, bij de begrafenis, onder de bruiloft; overal — op het slot van den edele of in de stulp van den landman, overal en altijd werd slechts over dat ééne schrikkelijke onderwerp gesproken. Het ware beter, zoo mompelde men onder elkander, dadelijk te sterven dan in voortdurende angst en slavernij te leven, beter te sterven met den degen in de vuist dan door de inquisitie te worden gemarteld en geslacht. Het gansche volk had zijn dagelijksch bedrijf gestaakt. De handel was verlamd. Antwerpen, de rijke koopstad, werd als door eene aardbeving op zijne grondvesten geschokt. De adel, de kooplieden, fabrikanten en werklieden vloten uit het land. Welvarende steden schenen weldra ontvolkt te zullen zijn en zelfs de groote hoofdstad van het land vertoonde schier geen leven meer.

Intusschen „regende het libellen in de straten” om eene uitdrukking van dien tijd te bezigen. Het getal pamfletten en spotprenten, waarin het volk tot verzet werd aangespoord, nam dagelijks toe.